

**Udskrift
af
Arbejdsrettens dom af 17. oktober 2016**

I sag nr.: AR2016.0485

Stenvad Gartneri ved Morten Adamsen

(advokat Søren Aagaard)

mod

Landsorganisationen i Danmark

for

Fagligt Fælles Forbund

for

Fagligt Fælles Forbund Djursland

(advokat Pernille Leidersdorff-Ernst)

Dommer: Oliver Talevski, jf. arbejdsretslovens § 8, stk. 2.

Indledning

Sagen angår, om de hovedkonflikter, der i 2015 og 2016 blev varslet og iværksat over for Stenvad Gartneri ved Morten Adamsen med henblik på indgåelse af kollektiv overenskomst, er ulovlige. Sagen angår endvidere, om de sympatikonflikter, der blev varslet i anledning af hovedkonflikten i 2016, er ulovlige.

Parternes påstande

Klager, Stenvad Gartneri ved Morten Adamsen, har nedlagt følgende påstande:

1. Indklagede skal anerkende, at den mod klager den 28. april 2015 varslede og iværksatte hovedkonflikt er ulovlig.
2. Indklagede skal anerkende, at den mod klager den 19. juli 2016 varslede og iværksatte hovedkonflikt er ulovlig.
3. Indklagede skal anerkende, at de varslede og iværksatte sympatikonflikter er ulovlige.

Indklagede, Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund for Fagligt Fælles Forbund Djursland, har under hovedforhandlingen taget bekræftende til genmæle over for klagers påstand 1 og i øvrigt påstået frifindelse.

Sagsfremstilling

Fagligt Fælles Forbund Djursland, herefter 3F Djursland, henvendte sig ved brev af 28. april 2015 til Stenvad Gartneri ved Morten Adamsen, herefter Stenvad Gartneri. Det fremgår af brevet bl.a.:

”Tiltrædelsesoverenskomst

3F Djursland skrev den 21. april 2015 og bad om et møde for at drøfte en aftale om en overenskomst.

Desværre blev dette møde ikke til noget, fordi I ifølge mail af 27. april skrev, at I ikke er interesseret i at afholde møde med os.

Vi håber fortsat på at kunne drøfte en overenskomst.

Har I ikke kontaktet os inden den 12. maj 2015, eller sendt en af vedlagte tiltrædelsesoverenskomster retur, i underskrevet stand, vil 3F uden yderligere varsel blokere virksomheden.

Fra samme tidspunkt må ingen medlemmer af Fagligt Fælles Forbund arbejde i virksomheden.

3F vil derefter overveje at bede LO om at etablere sympatikonflikt snarest muligt efter blokadens ikrafttræden. Det indebærer, at ingen organiseret virksomhed eller arbejdskraft må servicere virksomheden og eventuelle underafdelinger.”

I det vedlagte udkast til tiltrædelsesoverenskomst hedder det bl.a.:

”Der er ved forhandling mellem ovenstående parter opnået enighed om, at parterne følger den til enhver tid gældende overenskomst for Jordbrug m.v. indgået mellem Fagligt Fælles Forbund og Gartneri, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere samt den til enhver tid gældende hovedaftale mellem DA og LO med følgende tilføjelser/ændringer:

§ 1. Løn

Til de i overenskomsten nævnte timelønninger/akkordlønninger/akkordpriser ydes et tillæg på ..., dog altid mindst 5 pct.

...

§ 11. Vikararbejde, udlicitering mv.

Alt arbejde, der udføres i virksomheden inden for tiltrædelsesaftalens gyldighedsområde, er omfattet af tiltrådte overenskomst, hvis det udføres af en ansat eller en anden person, der er underlagt virksomhedens ledelsesret f.eks. en vikar.

Ved udlicitering af virksomhedens arbejde inden for tiltrædelsesaftalens gyldighedsområde til entreprenører, underentreprenører, vikarbureauer eller lignende skal virksomheden sikre sig, at tiltrådte overenskomst som minimum overholdes i forbindelse med arbejdets udførsel.

Virksomheden må i sin aftale med vikarbureau, entreprenør, underentreprenør eller lignende sikre sig, at de har det fornødne kendskab til de gældende overenskomst- og aftaleforhold.”

Stenvad Gartneri besvarede brevet fra 3F Djursland ved mail af 7. maj 2015, hvoraf fremgår bl.a.:

”Virksomheden vil ikke tiltræde en sådan aftale med 3F, idet en sådan tiltrædelsesaftale efter vores opfattelse indeholder usaglige og ulovlige vilkår.

Vi ønsker fortsat blot at følge de regler vi er undergivet efter dansk ret.”

Den 27. maj 2015 indrykkede 3F Djursland en annonce i en lokalavis, hvoraf fremgår bl.a.:

”Konflikt

Ingen medlemmer af 3F, Fagligt Fælles Forbund, må tage arbejde hos:

Stenvad Gartneri

...

da virksomhederne ikke ønsker at sikre de ansattes trygge løn- og arbejdsvilkår gennem overenskomst med 3F ...”

Af en artikel bragt på www.amtsavisen.dk den 5. juni 2015 fremgår bl.a.:

”3F beskylder Stenvad Gartneri for løndumping af rumænere

Fagbevægelsen demonstrerede torsdag morgen foran gartneriet på Ørumvej med flere folketingskandidater. Konflikten er ulovlig, mener ejeren.

En løn på blot 65 kroner i timen til en rumænsk arbejder på Stenvad Gartneri er så langt under en fair løn ifølge 3F, at fagbevægelsen torsdag morgen pakkede faner, skilte og store bannere ud foran gartneriet på Ørumvej for at gøre alle forbipasserende opmærksomme på problemet.

Fagbevægelsen har siden august 2014 haft kendskab til lønnen på 65 kroner i timen, men har indtil maj måned i år forsøgt at få ejeren af gartneriet, Morten Adamsen, til at lave en overenskomst med 3F.

Det har han nægtet, og derfor har der siden 12. maj været konflikt mellem Stenvad Gartneri og 3F.

...

”Der skal lidt mere til, før vi bestemmer os for en egentlig blokade af gartneriet. Men vi laver formentlig endnu en demonstration i næste uge,” siger Lydia Callesen ...

...

Ejeren af gartneriet, Morten Adamsen, ønsker ikke at kommenterer på konflikten og demonstrationen med andet end en skriftlig meddelelse.

”Det er vores opfattelse, at konflikten er ulovlig, det har vi meddelt 3F. Vi vil ikke føre sagen i pressen men alene ved rigtige retsinstanser. Herudover har vi ingen kommentarer,” skriver Morten Adamsen til avisen.”

Af en artikel bragt på www.eufagligt.dk den 6. august 2015 fremgår bl.a.:

”3F Djursland fortsætter blokade mod gartneri

Blokaden mod social dumping på Stenvad Gartneri på Djursland fortsætter, mens 3F Djursland venter på at LO iværksætter sympatikonflikt.

Selvom Stenvad Gartneri har haft ”fred” for fagforeningerne i sommer, så fortsætter 3F Djursland sin blokade mod gartneriet, samtidig med at en anmodning om at iværksætte sympatikonflikt mod gartneriet er under behandling i forbundet.

...

Fagforeningen har forgæves forsøgt at få gartneriet til at indgå overenskomst, senest forsøgte de før sommerferien at komme i dialog med ejeren i forbindelse med en række demonstrationer ved gartneriet. Derfor forsøger afdelingen nu at få LO's opbakning til en sympatikonflikt mod Stenvad Gartneri, som ikke er medlem af arbejdsgiverforeningen.

- Vi er i gang med at søge sympatikonflikt, den er sendt til forbundet. Hvis den eventuelt træder i kraft, så vil det ramme varetransport til og fra gartneriet. Samtidig kan de få aftagere til at stoppe leverancerne, siger næstformand i 3F Djursland, Joan Brøgger.

...

Ejeren af Stenvad Gartneri har hidtil nægtet at gå i dialog med fagforeningen.

- Det eneste han har sagt til pressen er, at blokaden er ulovlig. Men vi har intet ulovligt gjort.

Demonstrationerne har været anmeldt til politiet, og vi har ikke blokeret indgangen. Så det er noget vrøvl, siger faglig sekretær Vagn Udengaard.”

3F Djursland ved Lydia Callesen rettede ved brev af 15. september 2015 på ny henvendelse til Stenvad Gartneri. Af brevet fremgår bl.a.:

”3F Djursland har tidligere kontaktet dem for at tegne en tiltrædelsesoverenskomst med dem. Men uden held. Dette har resulteret i en konflikt mod virksomheden.

3F Djursland vil stadig gerne tegne en tiltrædelsesoverenskomst eller en lokalaftale med jer.

Derfor anmoder vi endnu engang om et møde med jer.”

Stenvad Gartneri skrev i mail af 23. september 2015 til 3F Djursland bl.a.:

”3F har på baggrund af en tiltrædelsesaftale som indeholder usaglige vilkår iværksat konflikt mod virksomheden.

Vi vil ikke forhandle med 3F på et sådan usagligt og ulovligt grundlag. Derfor fastholder vi det vi tidligere har meddelt jer i denne sag. ”

I mail af 24. september 2015 skrev Lydia Callesen til Stenvad Gartneri bl.a.:

”Jeg stiller mig uforstående over, at i mener at vi stiller usaglige vilkår og at det er på et ulovligt grundlag.

Dette kunne jeg godt tænke mig at få uddybet.

Når vi som organisation gerne vil tegne en overenskomst med en virksomhed, så er der forskellige muligheder.

Enten melder virksomheden sig ind i en arbejdsgiverforening, i dette tilfælde GLS arbejdsgiverforening, en anden mulighed er at tiltræde en tiltrædelsesoverenskomst og så er der den tredje mulighed nemlig at lave en lokaloverenskomst der tilrettes virksomheden men med udgangspunktet i overenskomsten indenfor området.

Det er der intet ulovligt i, ej heller et ulovligt grundlag.

Hvis i mener at vi har foretaget noget usagligt eller ulovligt, så vil jeg som afdelingsformand gerne vide det.

Jeg stiller gerne op til et møde med jer, ligesom jeg også gerne giver en kop kaffe her på kontoret, så vi kan drøfte situationen.”

Ved mail af 11. maj 2016 skrev 3F Djursland ved faglig sekretær Kjeld Skov på ny til Stenvad Gartneri og anmodede om et møde. Af mailen fremgår bl.a.:

”Sidste år afviste I at indgå overenskomst med 3F Djursland.

Vi har fortsat et ønske om en overenskomst og samarbejde med jer. Vi vil derfor gerne mødes jer for at drøfte mulighederne.

Vi vil anmode om et møde, for forhandling og indgåelse af overenskomst mellem Stenvad Gartneri og 3F. Vi vil fra vores side foreslå møde d. 31/05 2016, kl. 10.00

Vi vil tilbyde, at mødes kan afholdes hos os, Trekanten 30, Grenaa, men kommer også gerne i jeres virksomhed, hvis I foretrækker dette.

Skulle tidspunktet ikke være passende for jer, vil vi bede jer om snarest at kontakte undertegnede for at aftale et andet tidspunkt for et møde.

Vi tillader os at vedlægge vores forslag til en tiltrædelsesoverenskomst samt Jordbrugsoverenskomsten mellem GLS-A og 3F, som ønskes tiltrådt.”

Af det vedlagte udkast til tiltrædelsesoverenskomst fremgår bl.a.:

”Der er ved forhandling mellem ovenstående parter opnået enighed om, at parterne følger den til enhver tid gældende overenskomst for Jordbrug m.v. indgået mellem Fagligt Fælles Forbund og Gartneri, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere samt den til enhver tid gældende hovedaftale mellem DA og LO med følgende tilføjelser/ændringer:

§ 1. Løn

Til de i overenskomsten nævnte timelønninger/akkordlønninger/akkordpriser kan der efter lokal aftale ydes et tillæg.”

I modsætning til det udkast til tiltrædelsesoverenskomst, der blev sendt til Stenvad Gartneri i 2015, indeholdt det nye udkast ikke nogen bestemmelse i § 11 om vikararbejde, udlicitering mv.

Stenvad Gartneri skrev i mail af 30. maj 2016 til 3F Djursland bl.a.:

”Tak for det fremsendte udkast til en tiltrædelsesaftale. Jeg henviser til den tidligere korrespondance herom.

Vil I for god ordens skyld oplyse mig om på hvilke punkter aftalen kan fraviges?”

Kjeld Skov svarede i mail af 31. maj 2016 bl.a.:

”Du spørger på hvilke punkter aftalen kan fraviges? Det kan jeg ikke bare liste op, det må bero på en forhandling, som vi selvfølgelig altid gerne stiller op til.

Vi vil derfor gerne aftale et møde med dig, hvor vi kan tale om tingene med henblik på en fælles løsning.

Vi håber du er enig i denne model og ser frem til at mødes med dig.”

I mail af 7. juni 2016 foreslog Kjeld Skov, at de skulle holde et møde den 17. juni 2016 på virksomhedens adresse med henblik på videre forhandling af tiltrædelsesoverenskomst.

Den 14. juni 2016 svarede Stenvad Gartneri bl.a.:

”Tak for dit tilbud om et møde. En forhandling kan imidlertid ligeså vel foregå pr. mail jf. Arbejdsrettens sag i 2013.0076, hvilket vi vil foretrække.

Du må derfor gerne oplyse på hvilke punkter tiltrædelsesaftalen kan fraviges.”

Kjeld Skov svarede i mail af 17. juni 2016 bl.a.:

”I din mail henviser du til en dom fra arbejdsretten (2013.0076)
Skal vi forstå det således at du i stedet for at indgå en tiltrædelsesoverenskomst ønsker at indmelde dig i GLS-A?

Desuden er vi i tvivl om, hvad du mener med, hvilke punkter i tiltrædelsesaftalen, som kan fraviges. Kan du være mere specifik omkring dette.

Vi skal stadig opfordre til, at vi mødes for at en drøfte en eventuel løsning.”

Den 12. juli 2016 skrev Kjeld Skov i en mail til Stenvad Gartneri bl.a.:

”Vi fastholder vores tidligere fremsatte krav om en overenskomst med Stenvad Gartneri i form af en tiltrædelsesaftale, hvor Jordbrugsoverenskomsten mellem GLS-A og 3F tiltrædes i hele sin ordlyd med de tilføjelser og præciseringer, der fremgår af den fremsendte aftale, således at Stenvad Gartneri indtræder i samme forpligtelser over for os, som hvis Stenvad Gartneri var medlem af GLS-A.

Du har tidligere skrevet til os, at det er din opfattelse, at et konfliktvarsel mod Stenvad Gartneri er ulovligt. Dette må jeg bede dig præcisere, da vi i sagens natur ikke ønsker at opføre os ulovligt.

Vi fremsætter kravet om en tiltrædelsesaftale for at sikre, at vi kan overholde vores forpligtelser overfor GLS-A om ikke at indgå nogen overenskomst på ringere vilkår end dem, som gælder for deres medlemmer. Samtidigt sikrer vi, at der ikke stilles større krav til Stenvad Gartneri, som er en virksomhed uden for GLS-A.

Alle punkter i den vedhæftede tiltrædelsesaftale er ufravigelige fra vores side. Såfremt du har tilføjelser, som du måtte ønske at forhandle, er du velkommen til at fremsætte dem via mail til os, men som tidligere nævnt kan vi ikke acceptere, at Stenvad Gartneri stilles bedre end medlemmer af GLS-A i forhold til overenskomstmæssige forpligtelser over for os.

Vi må insistere på at mødes med dig, da det er vigtigt for os at vide, hvem vi forhandler med. Jeg skal også for god ordens skyld oplyse, at det for os er nødvendigt at overvære underskrift af tiltrædelsesaftalen, da vi skal sikre os, at det er den tegningsberettigede, der skriver under.

Du er velkommen til at foreslå tid og sted, så vil vi bestræbe os på at imødekomme dette.

Jeg kan for god ordens skyld orientere om, at vort Forbund vil tage skridt til at iværksætte sympatikonflikter mod Stenvad Gartneri. Dette betyder, at hvis sympatikonflikten træder i kraft, vil ingen medlemmer af LO håndtere varer og produkter til og fra arbejdspladser, hvor Stenvad Gartneri er tilstede. Konflikterne vil blive ophævet, såfremt Stenvad Gartneri indgår tiltrædelsesaftale med os, eller hvis Stenvad Gartneri indmelder sig i GLS-A.”

Af det vedhæftede udkast til tiltrædelsesoverenskomst fremgår bl.a.:

”Der er ved forhandling mellem ovenstående parter opnået enighed om, at parterne følger den til enhver tid gældende overenskomst for Jordbrug m.v. indgået mellem Fagligt Fælles Forbund og Gartneri, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere samt den til enhver tid gældende hovedaftale mellem DA og LO med følgende tilføjelser/ændringer:

§ 1. Løn

Til de i overenskomsten nævnte timelønninger/akkordlønninger/akkordpriser kan der efter lokalaftale ydes et tillæg.

...

§ 11. Tidligere aftaler

Ved indgåelse af denne tiltrædelsesaftale kan ingen nuværende goder og aftaler i forhold til løn- og ansættelsesforhold forringes.”

I mail af 19. juli 2016 skrev Stenvad Gartneri til 3F Djursland bl.a.:

”Selskabet vil sådan set gerne forhandle med 3F men I nægter dette henset til at forhandling og tiltrædelse skal foregå ved personligt fremmøde. Dette betyder at vi ikke kan tiltræde overenskomsten ved vores tilbagesendelse af den fremsendte tiltrædelsesaftale. Kravet om personligt møde er derfor usagligt og en hovedkonflikt er dermed ulovligt ligesom en sympatikonflikt vil være det. I bedes meddele om I fastholder konflikten idet vi i bekræftende fald forbeholder os ret til at lade vores advokat indbringe sagen for Arbejdsretten med henblik på at forbundet anerkender konfliktens ulovlighed der.”

Ved brev af samme dato til Stenvad Gartneri varslede 3F Djursland ved Kjeld Skov konflikt.

Af brevet fremgår bl.a.:

”Varsling af strejke, blokade og sympatikonflikt.

Under henvisning til vores tidligere korrespondance herunder mail af 17. juni og vores seneste mail af 12. juli 2016 om indgåelse af overenskomst, må vi desværre konstatere, at der fra Deres side ikke er svaret positivt på vores henvendelser.

Vi skal derfor meddele Dem, at der vil blive etableret strejke og blokade mod deres virksomhed fra:

torsdag den 28. juli 2016 ved arbejdstids begyndelse.

Vi skal samtidig meddele, at fra dette tidspunkt må ingen medlemmer af Fagligt Fælles Forbund arbejde i virksomheden med mindre der inden da er indgået overenskomst.

Endelig skal det meddeles, at vi vil bede LO om, at der etableres sympatikonflikt snarest muligt herefter, således at ingen organiseret virksomhed eller arbejdskraft må servicere Deres virksomhed eller filialer heraf.

Vi er fortsat indstillet på en løsning af sagen ved forhandling, hvorfor vi håber, at de snarest vil kontakte vores kontor med henblik på en mødeaftale, der skal sigte mod en forhandlingsløsning.”

Fagligt Fælles Forbund skrev i brev af 11. august 2016 til Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere bl.a.:

”1. sympatikonfliktvarsel

...

Til støtte for den af Fagligt Fælles Forbund lovligt varslede konflikt, skal vi herved meddele, at vi agter at forelægge vor kompetente forsamling forslag om iværksættelse af sympatikonflikt til støtte for indgåelse af overenskomst med ovennævnte virksomhed.

Hovedkonflikten er iværksat torsdag den 28. juli 2016.

Dette vil betyde, at ingen af vort forbunds medlemmer, der er beskæftiget under overenskomsten mellem vort forbund og Gartneri, Land og Skovbrugets Arbejdsgivere må udføre noget arbejde, der hidrører fra eller er bestemt for, samt arbejde på arbejdspladser, hvor ovennævnte virksomhed udfører arbejde.

Det endelige omfang af sympatikonflikten og fra hvilket tidspunkt den skal træde i kraft, vil blive meddelt via LO og vil være indeholdt i 2. sympatikonfliktvarsel.

Konfliktvarslet og konfliktgrundlaget i form af tiltrædelsesaftale er vedlagt.”

Landsorganisationen i Danmark skrev i brev af 22. august 2016 til Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere bl.a.:

”2. sympatikonfliktvarsel

...

Ved mail af 11. august 2016 til Gartneri- Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere, Forretningsudvalget, har Fagligt Fælles Forbund – Den Grønne Gruppe – meddelt, at forbundet – til støtte for en af Fagligt Fælles Forbund varslet konflikt mod – Stenvad Gartneri ... - agter at forelægge sin kompetente forsamling forslag om iværksættelse af sympatikonflikt.

Hovedkonflikten er iværksat.

Under henvisning hertil skal vi meddele, at de kompetente forsamlinger i såvel forbundet som Landsorganisationen har besluttet at iværksætte sympatikonflikten således, at intet medlem af forbundet beskæftiget hos medlemmer af

Gartneri- Land og Skovbrugets Arbejdsgivere

fra og med onsdag den 31. august 2016 ved normal arbejdstids begyndelse må udføre noget arbejde, der hidrører fra eller er bestemt for, samt arbejde på arbejdspladser, hvor ovennævnte virksomhed udfører arbejde.”

Landsorganisationen i Danmark har den 30. august 2016 erklæret at ville stille sympatikonflikterne i bero, således at disse først vil træde i kraft efter Arbejdsretten afgørelse i den foreliggende sag.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af Morten Adamsen, Lydia Callesen, Joan Brøgger, Vagn Udengaard og Morten Fischer Nielsen.

Morten Adamsen har forklaret bl.a., at han ejer Stenvad Gartneri, som er en personligt drevet virksomhed, og at han har den overordnede ledelse i gartneriet. Gartneriet producerer kål. I højsæsonen har gartneriet ca. 25 ansatte. Langt de fleste ansatte er sæsonarbejdere, men der er også ansatte, som arbejder på gartneriet hele året. Ansættelsesforholdet er etableret direkte mellem gartneriet og de ansatte, og der er således ikke tale om arbejde udført i entreprise.

Den 28. april 2015 modtog han en henvendelse fra 3F Djursland, som ønskede at etablere overenskomst. Han takkede nej til at mødes med 3F Djursland og ønskede ikke at forhandle med dem, idet det fremsendte udkast til tiltrædelsesaftale indeholdt vilkår, der var ulovlige. 3F Djursland iværksatte herefter konflikt og demonstrerede uden for gartneriet. Der var både en demonstration i juni 2015 og en senere på sommeren. Han har ikke hørt noget om en sympatikonflikt i 2015. I forbindelse med hovedkonflikten blev han kontaktet af medierne. Han oplyste, at gartneriet fulgte dansk lovgivning.

Han har ikke svaret på den mail, som Lydia Callesen fra 3F Djursland sendte den 24. september 2015 om, hvorfor det, som 3F Djursland gjorde, var ulovligt. Der har ikke været demonstrationer eller andre aktioner efter Lydia Callesens mail. Han har dog ikke modtaget meddelelse fra 3F Djursland om, at den iværksatte konflikt var ophørt.

Den 11. maj 2016 modtog han på ny en henvendelse fra 3F Djursland, som ønskede at indgå overenskomst. Henvendelsen var vedlagt et nyt udkast til tiltrædelsesoverenskomst. Han svarede, at han godt ville have oplyst, på hvilke punkter tiltrædelsesaftalen kunne fraviges, og at

han gerne ville forhandle, men at han ikke ønskede et personligt møde. Sådan som gartneriet var blevet udstillet offentligt, havde han ikke lyst til at mødes med medarbejdere fra 3F Djursland. Han har ikke over for 3F Djursland redegjort for, på hvilke punkter han ønskede at fravige udkastet til tiltrædelsesoverenskomst.

Lydia Callesen har forklaret bl.a., at hun er formand for 3F Djursland.

Det er op til den enkelte lokalafdeling i Fagligt Fælles Forbund at vurdere, om der skal etableres konflikt, og der er ikke særlige procedurer eller overordnede kvalitetskrav, som skal iagttages, inden konflikter varsles. På morgenmøder i lokalafdelingen drøftes overordnet de konflikter, som afdelingen varsler og iværksætter.

Det er korrekt, at hun til www.amtsavisen.dk har udtalt, at ”[d]er skal lidt mere til, før vi bestemmer os for en egentlig blokade af gartneriet”. Med denne udtalelse sigtede hun til, om der skulle iværksættes en sympatikonflikt mod gartneriet – hun sigtede ikke til, om der skulle iværksættes en fysisk blokade. Der har da heller ikke været nogen fysisk blokade hos Stenvad Gartneri, men alene demonstrationer. 3F Djursland bad ikke forbundet om at etablere en sympatikonflikt i 2015.

Ved mail af 24. september 2015 spurgte hun Morten Adamsen, hvad der var usagligt og ulovligt, men hun fik aldrig svar herpå. Det ville have været naturligt, at Morten Adamsen forklarede, hvad der efter hans opfattelse var usagligt eller ulovligt.

I foråret 2016 tog 3F Djursland på ny fat i sagen for at få tegnet overenskomst med Stenvad Gartneri. Der var ikke sket noget over for virksomheden siden sommeren 2015. Det var Kjeld Skov, der er faglig sekretær hos 3F Djursland, som tog sig af sagen. Han sendte et nyt udkast til tiltrædelsesoverenskomst til Stenvad Gartneri. Hun har ikke kendskab til, at 2015-konflikten blev udtrykkeligt tilbagekaldt over for Stenvad Gartneri. Det var dog hendes opfattelse, at 3F Djursland nu startede forfra med forhandlingerne i relation til Stenvad Gartneri.

Joan Brøgger har forklaret bl.a., at hun er næstformand hos 3F Djursland, hvor hun har personaleansvaret.

Hun har ikke haft noget at gøre med udsendelse af udkast til tiltrædelsesaftaler og varsler til Stenvad Gartneri, da denne opgave er blevet varetaget af den medarbejder, som havde med det pågældende fagområde at gøre. Tidligere havde Vagn Udengaard med gartneriområdet at gøre, og området varetages i dag af Kjeld Skov.

Det er korrekt, at hun har udtalt til www.eufagligt.dk, at 3F Djursland i 2015 var i gang med at søge sympatikonflikt. Det viste sig ikke at være tilfældet, men hun havde fået dette indtryk på lokalafdelingens morgenmøder.

Hun kan ikke huske, hvornår hun fandt ud af, at der var blevet fremsendt et forkert udkast til tiltrædelsesaftale til Stenvad Gartneri, men det var efter august 2015. At udkastet til tiltrædelsesaftale var forkert, blev oplyst på et af morgenmøderne. Hun formoder, at en af hendes kolleger har rettet fejlen ved at sende et rigtigt udkast til tiltrædelsesaftale til gartneriet, hvilket efter hendes opfattelse er tilstrækkeligt.

Vagn Udengaard har forklaret bl.a., at han frem til den 1. oktober 2015 var faglig sekretær hos 3F Djursland.

Han havde til brug for den artikel, som blev bragt på www.eufagligt.dk, udtalt, at det ikke var rigtigt, når Morten Adamsen påstod, at konflikten var ulovlig. Det var på daværende tidspunkt hans opfattelse, at der ikke var noget ulovligt ved den iværksatte konflikt. 3F Djursland bad ikke forbundet om at etablere sympatikonflikt i 2015.

Morten Fischer Nielsen har forklaret bl.a., at han er forhandlingschef i Fagligt Fælles Forbund med ansvar for gartneri- og landsbrugsområdet.

Han står for håndtering af konflikter i relation til gartnerier, når konflikterne kommer til forbundets kundskab. Lokalafdelingerne i Fagligt Fælles Forbund er selvstændige, og forbundet orienteres kun om konflikter, hvis lokalafdelingen måtte ønske det. Det er meget forskelligt, om lokalafdelingerne ønsker at orientere forbundet, og forbundet er derfor ikke nødvendigvis involveret i eventuelle hovedkonflikter. Sympatikonflikter skal etableres via forbundet.

Han hørte første gang om konflikten mod Stenvad Gartneri i 2015, hvor der gik rygter om sagen. 3F Djursland meddelte ham, at der var styr på det, og at man betragtede det som en nem sag, da Stenvad Gartneri tidligere havde været medlem af GLS-A, men var blevet restance-slettet. Han kan ikke forklare, hvorfor 3F Djursland i 2015 fremsendte det gamle udkast til tiltrædelsesaftale til Stenvad Gartneri, men det kan måske skyldes, at den pågældende medarbejder – i stedet for at hente det opdaterede udkast via intranettet – tog et gammelt udkast, som han havde liggende på sin egen computer.

Det havde efter hans opfattelse været naturligt, at Morten Adamsen havde gjort 3F Djursland opmærksom på, hvad der var galt med konfliktgrundlaget, i stedet for blot at henvise til, at det fremsendte udkast til tiltrædelsesaftale indeholdt usaglige eller ulovlige vilkår.

Han havde ikke kendskab til, hvilke aktioner lokalafdelingen havde iværksat over for Stenvad Gartneri i 2015. Hvis det opdages, at en konflikt er ulovlig, stoppes konflikten, og varsler tilbagekaldes. I foråret 2016 talte han og Kjeld Skov om, hvordan afdelingen kom videre med Stenvad Gartneri. Sagen havde ligget stille hen over efteråret og vinteren. Han sagde, at Kjeld Skov skulle sende et nyt udkast til tiltrædelsesaftale til gartneriet, hvilket skete ved mail af 11. maj 2016, hvor der samtidig blev anmodet om et forhandlingsmøde. Når man sender et brev om nyt møde sammen med et nyt udkast til tiltrædelsesoverenskomst, starter man en ny sag op. 2016-konflikten blev således behandlet som en helt ny konflikt.

Parternes argumentation

Klager har anført navnlig, at den hovedkonflikt, som blev varslet og iværksat i 2015, ikke var bragt til ophør, da der i 2016 blev varslet en ny hovedkonflikt. Det varsel, som blev afsendt i 2016, er således uden realitet og dermed ulovligt.

Hovedkonflikten i 2016 blev endvidere varslet og iværksat på et tidspunkt, hvor parterne havde en skriftlig dialog, og hvor klager havde tilkendegivet at ville forhandle. Klager ønskede imidlertid ikke et personligt møde med 3F Djursland. Lokalafdelingen varslede og iværksatte konflikt over for klager, selv om forhandlingsmulighederne ikke var udtømte. Dette var ulovligt. Forhandlingerne kunne lige så godt foregå skriftligt, og der kan ikke stilles krav om, at parterne skal mødes for at forhandle. Indklagede har ikke anført nogen saglig begrundelse

for 3F Djurslands krav om at overvære, at klager underskrev tiltrædelsesaftalen, og dette krav er derfor også usagligt.

Da hovedkonflikten er ulovlig, er sympatikonflikterne tillige ulovlige.

Indklagede har anført navnlig, at hovedkonflikten fra 2015 reelt var ophørt, da 3F Djursland i maj 2016 skrev til Stenvad Gartneri om indgåelse af overenskomst og i den forbindelse sendte et nyt udkast til tiltrædelsesoverenskomst, der ubestridt ikke indeholdt usaglige og ulovlige vilkår. Grundlaget for en eventuel konflikt nu var et andet.

Stenvad Gartneri blev flere gange forud for varsling af konflikt i 2016 tilbudt forhandling, fordi gartneriet ønskede ændringer i det fremsendte udkast til tiltrædelsesoverenskomst. Forhandling af overenskomst og tilpasning af en tiltrædelsesoverenskomst sker normalt ved møder mellem parterne. Stenvad Gartneri afslog at forhandle. Hvis Morten Adamsen havde underskrevet og tilbagesendt tiltrædelsesoverenskomsten, ville der selvfølgelig ikke være varslet eller iværksat hovedkonflikt.

Da hovedkonflikten er lovligt varslet og iværksat, må sympatikonflikterne ligeledes anses for lovlige.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

1. Hovedkonflikten varslet ved brev af 28. april 2015

Stenvad Gartneris første påstand går ud på, at indklagede skal anerkende, at den mod gartneriet den 28. april 2015 varslede og iværksatte hovedkonflikt er ulovlig.

Indklagede har under hovedforhandlingen taget bekræftende til genmæle over for denne påstand, og Arbejdsretten tager derfor Stenvad Gartneris påstand til følge.

2. Hovedkonflikten varslet ved brev af 19. juli 2016

2.1. Indledning

Stenvad Gartneris anden påstand går ud på, at indklagede skal anerkende, at den mod gartneriet den 19. juli 2016 varslede og iværksatte hovedkonflikt er ulovlig.

Stenvad Gartneri har peget på to grunde, som efter virksomhedens opfattelse medfører, at den nævnte hovedkonflikt må anses for ulovlig.

For det første var den ulovlige hovedkonflikt varslet ved brev af 28. april 2015 ikke ophørt. Det var derfor ikke muligt for 3F Djursland at varsle og iværksætte en ny hovedkonflikt.

For det andet havde parterne på tidspunktet for hovedkonfliktens varsling i juli 2016 en skriftlig dialog om indgåelse af tiltrædelsesoverenskomst. Under hensyn hertil var anmodningen fra 3F Djursland om, at forhandlingerne om tiltrædelsesoverenskomsten skulle foregå under et personligt møde mellem parterne, usaglig. Det samme var anmodningen om, at 3F Djursland skulle overvære selve underskrivelsen af tiltrædelsesoverenskomsten.

2.2. Spørgsmålet om ophør af hovedkonflikten fra 2015

3F Djursland burde, således som Morten Fischer Nielsen også har forklaret, udtrykkeligt have tilbagekaldt den hovedkonflikt, der blev varslet ved brev af 28. april 2015, idet den som nævnt under afsnit 1 foran var ulovlig.

Det må imidlertid efter bevisførelsen, herunder de afgivne forklaringer, lægges til grund, at der ikke efter sommeren 2015 blev iværksat kollektive aktioner mod virksomheden, og at sådanne aktioner heller ikke blev iværksat i foråret eller sommeren 2016 inden varslingen af den nye hovedkonflikt ved brev af 19. juli 2016 til iværksættelse den 28. juli 2016.

Arbejdsretten lægger herefter og efter bevisførelsen i øvrigt til grund, at 3F Djurslands henvendelse af 11. maj 2016 til Stenvad Gartneri og den efterfølgende korrespondance med virksomheden reelt indebar, at den hovedkonflikt, der blev varslet og iværksat i 2015, var tilbagekaldt, og at det alene var som følge af virksomhedens manglende accept af det nye udkast til tiltrædelsesoverenskomst, der var sendt til virksomheden, at en ny hovedkonflikt blev varslet ved brevet af 19. juli 2016 og efterfølgende iværksat. Arbejdsretten lægger endvidere til grund, at Stenvad Gartneri må have været klar over disse forhold, uanset at virksomheden ik-

ke havde modtaget en udtrykkelig meddelelse om, at hovedkonflikten fra 2015 var tilbagekaldt.

Stenvad Gartneri har således ikke ret i sit synspunkt om, at den ulovlige hovedkonflikt varslet ved brev af 28. april 2015 stadig verserede, og dette synspunkt kan derfor ikke føre til, at den hovedkonflikt, der blev varslet ved brevet af 19. juli 2016, må anses for ulovlig.

2.3. Spørgsmålet om personligt møde

3F Djursland oplyste i mail af 12. juli 2016 for en god ordens skyld, at man fandt det nødvendigt at overvære ”underskrift af tiltrædelsesaftalen, da vi skal sikre os, at det er den tegningsberettigede, der skriver under”.

Bevisførelsen giver efter Arbejdsrettens opfattelse ikke grundlag for at fastslå, at denne oplysning med rette kunne forstås således, at 3F Djursland ville varsle og iværksætte en hovedkonflikt også i den hypotetiske situation, hvor Stenvad Gartneri måtte underskrive tiltrædelsesoverenskomst uden 3F Djurslands tilstedeværelse og dernæst sende den underskrevne overenskomst til afdelingen.

Den nævnte oplysning kan allerede som følge heraf ikke føre til, at den hovedkonflikt, der blev varslet ved brevet af 19. juli 2016 og efterfølgende iværksat, er ulovlig.

Spørgsmålet er herefter, hvilken betydning det har for hovedkonfliktens lovlighed, at 3F Djursland anmodede om, at forhandlingerne skete under et personligt møde med Stenvad Gartneri.

Der gælder et almindeligt princip om, at en modpart ikke må forulempes gennem kollektive skridt, inden der i det mindste er søgt en forhandling med den pågældende til løsning af parternes konflikt, jf. bl.a. Højesterets dom i UfR 1967 s. 797 (kommenteret i UfR 1968, afdeling B s. 161) og Ole Hasselbalch, *Den Danske Arbejdsret*, bind III, *Kollektivarbejdsretten* (2009) s. 2135.

Der gælder ikke almindelige regler om, i hvilken form en fagforenings forhandlinger med en uorganiseret arbejdsgiver om indgåelse af en kollektiv overenskomst skal foregå, herunder om

fagforeningen kan anmode om, at parterne mødes personligt. Arbejdsretten finder, at afgørelsen af dette spørgsmål i almindelighed må bero på, om fagforeningens anmodning om et personligt møde mellem parterne må anses som udtryk for, at fagforeningen – i strid med det foran nævnte princip – ikke ønsker at forhandle med den uorganiserede arbejdsgiver, inden der varsles og iværksættes kollektive kampskridt over for denne.

3F Djursland opfordrede flere gange i perioden fra maj til juli 2016 Stenvad Gartneri til at mødes med afdelingen. Mødet kunne foregå i afdelingen eller hos virksomheden efter virksomhedens eget valg. Arbejdsretten lægger efter bevisførelsen til grund, at det ikke ville have været særligt besværligt eller forbundet med nævneværdige økonomiske konsekvenser for Stenvad Gartneri at mødes med 3F Djursland. Arbejdsretten lægger endvidere til grund, at de personer, som i givet fald skulle deltage i mødet, ikke havde et sådant personligt modsætningsforhold, at et møde mellem dem af denne grund ikke burde finde sted.

Stenvad Gartneri nægtede at mødes med 3F Djursland og fremsatte i øvrigt ikke forslag til ændringer i det udkast til tiltrædelsesoverenskomst, som virksomheden havde modtaget. Dette havde 3F Djursland ellers udtrykkeligt opfordret virksomheden til i sin mail af 12. juli 2016. I mailen anførte afdelingen endvidere, at ønsket om et møde skyldtes, at det var vigtigt for afdelingen at vide, hvem man forhandlede med.

Arbejdsretten finder under disse omstændigheder, at anmodningen om personligt møde ikke kan tages som udtryk for, at 3F Djursland afviste at forhandle med virksomheden om eventuelle ændringer i udkastet til tiltrædelsesoverenskomst, inden hovedkonflikt blev varslet og iværksat. Virksomhedens nægtelse af at deltage i et personligt møde og i øvrigt manglende fremsættelse af eventuelle forslag til ændringer må tværtimod anses som udtryk for, at virksomheden reelt ikke ønskede at forhandle, men blot ønskede at udskyde tidspunktet for hovedkonfliktens varsling og iværksættelse.

På den anførte baggrund er det Arbejdsrettens opfattelse, at den varsling af hovedkonflikt, som skete ved brevet af 19. juli 2016, og den efterfølgende iværksættelse heraf, ikke kan anses for ulovlig, fordi 3F Djursland anmodede om, at forhandlingerne mellem parterne skete under et møde.

2.4. Samlet konklusion

Efter det, som er anført i afsnit 2.2. og 2.3., frifinder Arbejdsretten indklagede for Stenvad Gartneris anden påstand.

3. Sympatikonflikter

Stenvad Gartneris tredje påstand går ud på, at indklagede skal anerkende, at de varslede og iværksatte sympatikonflikter er ulovlige. Der er som begrundelse herfor henvist til, at hovedkonflikten er ulovlig.

Som anført i afsnit 2 har Stenvad Gartneri ikke fået medhold i sin påstand om, at hovedkonflikten er ulovlig. Indklagedes frifindes derfor for Stenvad Gartneris tredje påstand.

4. Sagsomkostninger

Der er efter udfaldet af sagen ikke grundlag for at pålægge indklagede at betale sagsomkostninger til Stenvad Gartneri, og hver af parterne skal betale sagsomkostninger til Arbejdsretten som nedenfor bestemt.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund for Fagligt Fælles Forbund Djursland skal anerkende, at den mod Stenvad Gartneri ved Morten Adamsen den 28. april 2015 varslede og iværksatte hovedkonflikt er ulovlig.

Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund for Fagligt Fælles Forbund Djursland frifindes i øvrigt.

I sagsomkostninger for Arbejdsretten skal Stenvad Gartneri ved Morten Adamsen betale 1.000 kr. til Arbejdsretten, og Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund for Fagligt Fælles Forbund Djursland skal betale 1.000 kr. til Arbejdsretten. De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter afsigelsen af denne dom.

Oliver Talevski

